

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. ΠΡΟΛΟΓΟΣ	3
II. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
Σύνταγμα-Ανθρώπινη αξιοπρέπεια – θεσμικά δικαιώματα	
1. Η διάταξη του άρθρου 2 Σ	4
2. Ατομικά δικαιώματα – Ατομικές Ελευθερίες-Δικαιώματα του ανθρώπου	5
3. Αρχή της Αναλογικότητας	6
4. Τα δικαιώματα ως προϊόντα θετικού δικαίου	7
5. Το δέον των νομικών κανόνων	7
6. Φορείς ή υποκείμενα των δικαιωμάτων	7
7. Ατομικά δικαιώματα και κρατική εγγύηση	7
III ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	
Προστατευόμενο αγαθό: η γενετήσια ελευθερία ως έκφανση της προσωπικότητα	
Ποινικό δίκαιο και εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας	
1. Η διάταξη του άρθρου I παρ. 1 Σ	8
2. Προσωπική ελευθερία ως δυνατότητα αυτοκαθορισμού και αυτοδιάθεση	8
3. Γενετήσια ελευθερία: Ορισμός	8
4. Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας	9
5. Βιασμός	9
6. Προσοβλή γενετήσιας αξιοπρέπειας	9
7. Κατάχρηση σε ασέλγεια	9
8. Απαταλή επίτευξη συνουσίας	9
9. Ασέλγεια με κατάχρηση εξουσίας	9
10. Βιασμός αναλυτικότερα	10
11. Προσωπικότητα και σεξουαλική διάθεση	11
12. Εξαναγκασμός σε ασέλγεια	11
13. Προσβολή γενετήσιας ελευθερίας επί ανηλίκων	12
14. Αιμομικτικός βιασμός	12
15. Σωματεμπορία – διευκόλυνση ακολασίας άλλων μαστροπία-εκμετάλλευση πόρνης	12 13
16. Πορνογραφία	14
16. Νομολογία επί βιασμού (ΑΠ 981/88, 76/89 & 520/90)	15
17. Άρθρο 344 ΠΚ (Αυτεπάγγελτη δίωξη βιασμού κλπ.)	15

IV ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Προστατευόμενο αγαθό η ιδιωτική ζωή – Ιστορική Αναδρομή –
Σύνταγμα και προστασία της γενετήσιας ελευθερίας στο πεδίο της
Νόμιμης Ιδιωτικής Ζωής

18. Δικαίωμα ιδιωτικού βίου και Σύνταγμα	17
19. Ιδιωτικός βίος και Αρχαία Ελλάδα	17
20. Ιδιωτικός βίος και Ρωμαϊκό Δίκαιο	18
21. Ιδιωτικός Βίος και Μεσαίωνα	19
22. Ιδιωτικός βίος και Διαφωτισμός	20
23. Ιδιωτικός Βίος και Αμερικάνικο Δίκαιο	20
24. Ιδιωτικός Βίος στη σύγχρονη Ελλάδα	21
25. Ιδιωτικός Βίος και Αγγλικό Δίκαιο	21-23
26. Ιδιωτικός Βίος σε Γερμανία ΗΠΑ και Γαλλία	23
27. Ιδιωτικός Βίος και σφαίρα του απορρήτου ή ιδιωτική σφαίρα	24
28. Η ιδιωτική ζωή ως ευρύτερο κοινωνικό αγαθό	24
29. Σεξουαλική ζωή και ιδιωτική ζωή, άρθρο 9, παρ. 1 εδαφ. ΔΣ	25
30. Προσωπικά δεδομένα	26-29
31. Το δικαίωμα στον ιδιωτικό βίο	29
32. Το δικαίωμα επί του ονόματος και της εικόνας του δράστη εγκλήματος κατά της γενετήσιας ελευθερίας	30
33. Περίπτωση παιδεραστίας τραγουδιστή	31-32

V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	33
----------------------	----

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	34
-----------------	----

SUMMARY	35
----------------	----

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ-ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	36
--	----

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία αφορά τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας σε συγκερασμό με τη προστασία της ιδιωτικής ζωής.

Η γενετήσια ελευθερία ως έκφανση της προσωπικότητας του ανθρώπου αποτελεί ένα ευρύ πεδίο για την εφαρμογή του Ποινικού μας Δικαίου σχετικά με τις προσβολές της και την ανάγκη αποτελεσματικής προστασίας των προσβαλλομένων ατόμων.

Η ιδιωτική ζωή εξάλλου, το δικαίωμα δηλαδή στη προστασία της λεγόμενης ιδιωτικής σφαίρας αφορά όλα τα άτομα, ασφαλώς δε και τους δράστες προσβολής της γενετήσιας ελευθερίας με την έννοια όμως ότι η προστασία της ιδιωτικής ζωής αυτών θα αφορά μόνο νόμιμες πράξεις και όχι την παραβατικότητα αυτών που αφορά προσβολές της γενετήσιας ελευθερίας άλλων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Σύνταγμα
2. Αξία του Ανθρώπου
3. Ατομικά Δικαιώματα

Όταν θεσπίστηκε το Σύνταγμα του 1975 για πρώτη φορά στον Καταστατικό Χάρτη της χώρας μας η Ανθρώπινη Αξιοπρέπεια ανάγεται σε μέγεθος ξεχωριστής νομικής προστασίας με τη διάταξη του άρθρου 2 παρ 1: **Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας.** Η διάταξη αυτή βρίσκεται στην αρχή του Συνταγματικού κειμένου αμέσως μετά το πρώτο άρθρο που προσδιορίζει τη μορφή του Πολιτεύματος και πριν από το κεφάλαιο για τα Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, και για το λόγο αυτό μπορούμε να συμπερανούμε εύλογα πως η Συνταγματική επιταγή του άρθρου 2 ξεπερνά τα όρια μιας νομικής προστασίας ανθρωπίνου δικαιώματος και αποτελεί κατευθυντήρια αρχή που διαπνέει ολόκληρο το Σύνταγμα.

Η διάταξη του άρθρου 2 είναι παρμένη από το θεμελιώδη **Νόμο της Βόννης του 1949**. Εκεί μάλιστα η αντίστοιχη επιταγή βρίσκεται στο πρώτο άρθρο του Συνταγματικού κειμένου. Είναι χαρακτηριστικό πως η ανάγκη της θέσπισης και της εμφαντικής προβολής μιας τέτοιας διάταξης τόσο στη Δυτική Γερμανία όσο και στη χώρα μας, εμφανίσθηκε αμέσως μΓέτα τις αντίστοιχες δικτατορίες, καθώς οι νεαρές Δημοκρατίες προσπαθούσαν να προσδιορίσουν το πολιτικό τους στίγμα και την

ιδεολογική τους ταυτότητα.

Αν λοιπόν η καταπάτηση αξιοπρέπειας του ανθρώπου αποτελεί γνώρισμα μιας τυραννικής εξουσίας ο σεβασμός της ανθρώπινης αξίας θεωρείται αυτονόητο συστατικό κάθε δημοκρατικής πολιτείας. Αυτή η διαπίστωση δεν πρέπει ωστόσο να παραμείνει απλή παράσταση, ως μια αυτονόητη πρόταση. Ο σεβασμός της αξιοπρέπειας του ανθρώπου δεν είναι καθόλου αυτονόητο σε μια Δημοκρατική Πολιτεία έστω κι αν κατοχυρώνεται Συνταγματικά και αποτελεί από νομική άποψη πρωταρχικό μελημα της. Οι Νόμοι υλοποιούνται από τους ανθρώπους και η εξουσία ασκείται από τους ανθρώπους.

Μετά την ανωτέρω Συνταγματική αρχή για το σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου, η Συνταγματική προστασία εκτείνεται στα **Ατομικά Δικαιώματα ή Ελευθερίες** και οι σχετικές διατάξεις που τα αφορούν έχουν αυξημένη τυπική δύναμη, δεν είναι δυνατόν δηλαδή να καταργηθούν από τους Νόθους η οποιεσδήποτε άλλες κρατικές πράξεις.

Ατομικά Δικαιώματα είναι η εξουσία που απονέμεται από την ισχύουσα έννομη τάξη και αποσκοπεί στην ικανοποίηση ενός βιοτικού συμφέροντος το οποίο από τη στιγμή που αναγνωρίζεται από το ισχύον δίκαιο καθίσταται **εννομο συμφέρον**.

Ατομικές Ελευθερίες είναι η εξασφάλιση ενός πεδίου ελεύθερης ύπαρξης και δράσης του ατόμου.

Ανθρώπινα Δικαιώματα η Δικαιώματα του ανθρώπου είναι τα «Φυσικά» δικαιώματα που συνάδουν με την **αξία αξιοπρέπεια η προσωπικότητα** και ως όρος χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με την προσπάθεια που γίνεται μεταπολεμικά για την προστασία των ατομικών ελευθεριών σε διεθνές επίπεδο²: π.χ. Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του 1948 ι Ευρωπαϊκή Σύμβαση του 1950 για τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Από όλους τους παραπάνω ορούς - Ατομικά Δικαιώματα, Ατομικές Ελευθερίες Ανθρώπινα Δικαιώματα - το ισχύον Ελληνικό Σύνταγμα του 1975 χρησιμοποιεί βασικά τον όρο **Ατομικά Δικαιώματα** σε αντιδιαστολή κυρίως με τα Κοινωνικά Δικαιώματα. Το «Μέρος δεύτερον» του Συνταγματικού κειμένου (άρθρα 4 - 25) φέρει τον τίτλο « Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα » ενώ στο άρθρο 72 παρ 1 ορίζεται ότι οι Νόμοι για την άσκηση και προστασία των Ατομικών Δικαιωμάτων συζητούνται και ψηφίζονται από την Ολομέλεια (και όχι από τα τμήματα) της Βουλής. Δεν αμφισβητείται βέβαια ότι τα Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα είναι **θεμελιώδη δικαιώματα** (διότι προβλέπονται από το Σύνταγμα που είναι θεμελιώδης Νόμος του κράτους και αντιδιαστέλλονται έτσι προς τα δικαιώματα ιδιωτικού δικαίου π.χ. δικαιώματα του πωλητή η του αγοραστή) για την ισχύουσα συνταγματική τάξη. Ο τελευταίος αυτός όρος χρησιμοποιείται ήδη για πρώτη φορά στο Ελληνικό Σύνταγμα του 1975 (άρθρο 25 παρ 2). Αλλά και ο όρος "Δικαιώματα του ανθρώπου" απαντά για πρώτη φορά στο Ελληνικό Σύνταγμα του 1975 (άρθρο 25 παρ 1 και 2 και άρθρο 28 παρ 3) και επαναλαμβάνονται στο άρθρο 25 παρ 1 Συν/τος με την αναθεώρηση του 2001 όπου προστέθηκαν τα εξής: τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά, πρέπει να προσβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το Νόμο εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την **αρχή της αναλογικότητας**.

Σχετικά με τον όρο "Δικαιώματα του ανθρώπου" στο Σύνταγμα συναντούμε τους όρους "αξία του ανθρώπου», "προσωπικότητα" "ανθρώπινη αξιοπρέπεια " στα άρθρα 2 παρ 1, 5 παρ 1, 7 παρ 2 και 106 παρ 2. Οι ατομικές ελευθερίες - ατομικά δικαιώματα ανήκουν στην γενικότερη κατηγορία **των δημοσίων δικαιωμάτων**.

Υπάρχει μια αντίληψη σύμφωνα με την οποία οι ατομικές ελευθερίες

η ατομικά δικαιώματα είναι συνυφασμένες με την ανθρώπινη υπόσταση. Θεωρείται δηλ. ότι ο άνθρωπος έχει αυτά τα δικαιώματα επειδή είναι άνθρωπος και ότι πρόκειται για δικαιώματα οιοει συμφυή προς την ιδιότητα του ανθρώπου, "έμφυτα" η φυσικά και γι αυτό "απαράγραπτα" που προϋπάρχουν του θετικού δικαίου το οποίο "πρέπει να τα" αναγνωρίζει" και να τα "θετικοποιεί".

Δικαιώματα που προϋπάρχουν και προισχυουν μιας συγκεκριμένης Συνταγματικής και γενικότερα έννομης τάξης δεν είναι κατά νομική ακριβολογία, δικαιώματα. Τα δικαιώματα είναι προϊόν του θετικού δικαίου που ρυθμίζοντας τις εκάστοτε υπάρχουσες κοινωνικές σχέσεις, αφενός μεν καθορίζει τους δικαιούχους και τα προστατευόμενα έννομα συμφέροντά τους, αφετέρου δε απονέμει σε αυτούς τις κατάλληλες εξουσίες για την ικανοποίησή τους. Αυτή είναι η έννοια του δικαιώματος. Το δικαίωμα ως "απονεμημένη" έννομη ικανότητα προϋποθέτει αφενός την ύπαρξη του δικαίου που την απονέμει, ρυθμίζοντας και την άσκηση τους και αφετέρου την κρατική εξουσία που τα προστατεύει με τους καταναγκαστικούς μηχανισμούς της.

Το "δεον" των νομικών κανόνων δεν είναι αποκομμένο από το «είναι» της κοινωνικής πραγματικότητας, αλλά διαπλεκεται με αυτό στο πλαίσιο διαλεκτικής ενοτητας¹.

Τα ατομικά δικαιώματα - ατομικές ελευθερίες έχουν υφή δισυπόστατη. Είναι ταυτόχρονα δικαιώματα των εξουσιαζομένων και υποχρεώσεις των εξουσιαζόντων.

Φορείς η υποκείμενα των δικαιωμάτων είναι όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που υπόκεινται στην κρατική εξουσία, δηλ. όχι μόνο οι υπήκοοι του κράτους αλλά και αλλοδαποί που διαμένουν στη χώρα του. Εξάλλου η προστασία των ατομικών δικαιωμάτων - ελευθεριών δεν προϋποθέτει αναγκαστικά την κατά το Αστικό Δίκαιο (άρθρο 127 Α.Κ.)

¹ Αρ. Μάνεσης Συνταγματικό Δίκαιο 1980, Ι σελ. 68

ενηλικιότητα των φορέων τους.

Φορείς η υποκείμενα των υποχρεώσεων είναι το κράτος καθώς το Σύνταγμα του 1975 [αρ. 25 παρ 1] ορίζει ότι: τα ατομικά δικαιώματα **τελούν υπό την εγγύηση του κράτους.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Προστατευόμενο αγαθό: Η Γενετήρια Ελευθερία ως έκφραση προσωπικότητας

Ποινικό Δίκαιο – Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ 1 του Συντάγματος: καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητα του και να συμμετεχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας εφόσον δεν προσβάλλει τα Δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα η τα χρηστά ήθη και παρακάτω στην παράγραφο 2 του αυτού άρθρου: όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών πεποιθήσεων «Η προσωπική ελευθερία είναι το πρωταρχικό και θεμελιωδέστερο ατομικό δικαίωμα που σημαίνει αδέσμευτη φυσική υπόσταση δηλαδή έλλειψη περιορισμών σε ο,τι αφορά την φυσική ψυχο-σωματική ύπαρξη και δράση του ανθρώπου. Το ισχύον Σύνταγμα, του 1975 κατοχυρώνει την προσωπική ελευθερία ως δυνατότητα αυτοκαθορισμού και αυτοδιάθεσης »

Μια από τις εκφάνσεις της προσωπικής ελευθερίας και αναπτυξης της προσωπικότητας είναι η γενετήσια ελευθερία δηλαδή η ανεμπόδιστη δυνατότητα να προστατεύει κανείς τη σεξουαλική διάθεση του προστατευόμενου συγχρόνως την προσωπικότητα του.

Οποιαδήποτε πράξη βίας κατά της γενετήσιας ελευθερίας συνιστά συνεπώς παραβίαση ενός συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος. Παράλληλα με την προσβολή της γενετήσιας ελευθερίας συμπροσβάλλονται η τιμή και η ανθρώπινη αξία.

Τιμή είναι η ηθική αξία που αποδίδεται στο πρόσωπο από το κοινωνικό σύνολο με κριτήριο το ανεπίληπτο ήθος.

Κατά τον ποινικό μας κώδικα στο 19^ο κεφάλαιο και υπό τον τίτλο: «ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΖΩΗΣ» και στο άρθρο 336 περί Βιασμού ορίζονται τα εξής: **1 Όποιος με σωματική βία η με απειλή σπουδαιου και άμεσου κινδυνου εξαναγκάζει άλλον σε συνουσία η σε άλλη ασελγή πράξη η σε ανοχή της, τιμωρείται με κάθειρξη.** Εν συνεχεία στο άρθρο 337 περί προσβολής της γενετήσιας αξιοπρέπειας ορίζονται τα εξής: **1 Όποιος με ασελγείς παρανομίες η προτάσεις που αφορούν ασελγείς πράξεις, προσβάλλει βάνανσα την αξιοπρεπεια άλλου στο πεδίο της γενετήσιας ζωης του τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους η χρηματική ποινή.** Στο άρθρο δε 338 περί κατάχρησης σε ασέλγεια ορίζονται τα εξής: **1. Όποιος με κατάχρηση της παραφροσύνης άλλου η της από οποιαδηποτε αιτία προερχομένης ανικανότητας του να αντισταθει ενεργει επ αυτού συνουσία η άλλη ασελγή πράξη τιμωρείται με καθεφξη μεχρι δέκα ετών.** Περαιτέρω στο άρθρο 341 περί απατηλής επίτευξης συνουσίας ορίζονται τα εξής: **Όποιος επιτύχει να έλθει σε συνουσία με γυναικα προκαλώντας η χρησιμοποιώντας πλάνη εξ αιτίας της οποίας η παθουσα θεώρησε ότι η συνουσία πραγματοποιήθηκε σε γάμο τιμωρείται με φυλακιση τουλάχιστον τριών μηνών.** Στο άρθρο 343 περί ασελγείας με κατάχρηση εξουσίας ορίζονται τα εξής: **Με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους τιμωρουνται: α) ο δημόσιος υπάλληλος που ενεργεί ασελγή πράξη με πρόσωπο που εξαρτάται υπηρεσιακά από αυτόν εκμεταλλευομενος αυτή τη σχέση β) η διορισμένη η οπωσδήποτε εργαζόμενη σε φυλακές η άλλα κρατητήρια, σε σχολές, παιδαγωγικά ιδρύματα, νοσοκομεία, κλινικές η κάθε είδους θεραπευτικά και αναρρωτήρια ή σε άλλα ιδρύματα**

προορισμένα να περιθάλπουν πρόσωπα που έχουν ανάγκη από βοήθεια αν ενεργήσουν ασελγή πράξη με πρόσωπο που είχε εισαχθεί σε αυτά τα ιδρύματα.

Επειδή λοιπόν κατά την ελληνική ποινική Δικαιοσύνη η προσβολή της γενετήσιας ελευθερίας μπορεί να τελεστεί με πολλούς τρόπους τιμωρείται και μάλιστα ειδικότερα ως προς τον βιασμό με αυστηρότερη των παλαιότερων ποινή σύμφωνα με την ανωτέρω παράγραφο 1 του άρθρου 336 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν. 3500/2006 και ισχύει σύμφωνα με το άρθρο 28 του ίδιου Νόμου από 24.01.2007 .

²Ο βιασμός αποτελεί ένα ιδιαίτερος απεχθές έγκλημα το οποίο τιμωρείται σε βαθμό κακουργήματος και συνιστά την πλέον βάνανυση προσβολή της γενετησίας ελευθερίας και ανάπτυξης της προσωπικότητας. Το θύμα ενός βιασμού συνηθίζεται να είναι γυναίκα και σπανιότερα άνδρας. Οι συνέπειες αυτού του εγκλήματος για το θύμα μπορεί να αποβούν δραματικές για την υπόλοιπη ζωή του με την ψυχολογική επιβάρυνση που υφίσταται από την καταρράκωση της προσωπικότητας, της τιμής και υπόληψης του.

Σε παλαιότερες εποχές ο βιασμός εθεωρείτο ως έγκλημα κατά της ιδιοκτησίας και πιο συγκεκριμένα, ως κλοπή της σεξουαλικής ιδιοκτησίας του πατέρα ή του συζύγου αφέντη. Με αυτή τη λογική, ο νόμος δε θεωρούσε ότι ο βιασμός ήταν μια άδικη πράξη εναντίον της γυναίκας η οποία τον είχε υποστεί αλλά εναντίον του κυρίου και κατόχου της. Η γυναίκα αποτελούσε περιουσιακό στοιχείο του άνδρα και ο βιασμός της ισοδυναμούσε με μείωση της αξίας του περιουσιακού αγαθού.

Οι νόθοι περί βιασμού, σύμφωνα με τη Griffin, υπάρχουν για να προστατεύουν τα δικαιώματα του άνδρα ως κτήτορα του γυναικείου σώματος και όχι το δικαίωμα της γυναίκας πάνω στο σώμα της και στη

² Τσιγκρης Α. Βιασμός το αθέατο έγκλημα εκδόσεις Σάκκουλα 1996 σελ. 101

γενετήσια ελευθερία της.

Το 1984 στη χώρα μας με την αναθεώρηση του Ποινικού μας Κώδικα (Ν. 1419/1984) ο βιασμός έπαψε να είναι έγκλημα κατά των ηθών και χαρακτηρίστηκε ως έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας. Η παραπάνω τροποποίηση δείχνει μια σαφέστατη πρόοδο στο νομικό ορισμό του βιασμού και μια προσπάθεια του ποινικού νομοθέτη να εκσυγχρονίσει τις παρωχημένες διατάξεις του Ποινικού Κώδικα. Παρ' όλες τις αλλαγές, ορισμένες από τις προηγούμενες αντιλήψεις παραμένουν ενεργείς. Έτσι δεν θεωρείται βιασμός η βίαιη συνουσία στα πλαίσια του γάμου. Με αυτό τον τρόπο εμμεσα πλην σαφώς ο νομοθέτης αναγνωρίζει το δικαίωμα του συζύγου στη σεξουαλική επαφή ακόμη και με βίαιο τρόπο και χωρίς τη συγκατάθεση της συζύγου του.

Συνεπώς η γυναίκα εξακολουθεί να θεωρείται ιδιοκτησία του συζύγου της ο οποίος έχει το δικαίωμα επιβολής της εξουσίας του επάνω της. Η μη ποινικοποίηση του συζυγικού βιασμού εξακολουθεί να συντηρεί τα δικαιώματα εξουσίας του άνδρα πάνω στη γυναίκα στα πλαίσια του γάμου.

Η γενετήσια ελευθερία αναλύεται σε δυο θεμελιώδη δικαιώματα: στο δικαίωμα της ελεύθερης επιλογής του ερωτικού συντρόφου και στο δικαίωμα επιλογής της χρονικής στιγμής που θέλει κάποιος να έχει με τον ερωτικό του σύντροφο ερωτικό διάλογο.

Επομένως στα πλαίσια της ανάπτυξης της προσωπικότητας το κάθε άτομο δικαιούται να μην καταναγκάζεται στις ερωτικές του σχέσεις και να εκδηλώνει ελεύθερα τη σεξουαλική του διάθεση οπότε το επιθυμεί, εκφράζοντας το δικαίωμα στην αυτοδιάθεση στο πεδίο της γενετήσιας ζωής που καλείται και αλλιώς τιμή του φύλου³.

Μια άλλη μορφή προσβολής της γενετήσιας ελευθερίας είναι ο εξαναγκασμός σε ασέλγεια, δηλαδή η πράξη η οποία αντικειμενικώς προσβάλλει το κοινό αίσθημα της αιδούς και των ηθών, υποκειμενικώς δε

³ Μαγκάκης Γ.Α. Ποινικό Δίκαιο, τεύχος 1^ο σελ. 179 (εκδόσεις Παπαζήση)

κατευθύνεται στην ικανοποίηση η τη διέγερση της γενετήσιας επιθυμίας⁴.

Άλλη μορφή προσβολής της γενετήσιας ελευθερίας συνιστά η προσβολή αυτής και επί ανηλίκων όπου η ελληνική νομοθεσία με την πρόσθεση στον Ποινικό Κώδικα του άρθρου 226 Α (προσέτεθη με την παράγραφο 4, άρθρου τρίτου του Νόμου 3625/2007), εναρμονίζεται στα σύγχρονα επιστημονικά πρότυπα σχετικά με την εξέταση των ανηλίκων θυμάτων. Η νομοθετική αυτή παρέμβαση της Πολιτείας έγινε σε εφαρμογή του άρθρου 12 της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού (Ν. 2101/92) και του άρθρου 8 παρ 1 και 3 του προαιρετικού Πρωτοκόλλου της⁵ και αφορά το άρθρο 353 του Ποινικού μας Κώδικα περί προκλήσεως σκανδάλου με ακόλαστες πράξεις και ειδικότερα την παρ 2 του άρθρου αυτού η οποία υφίσταται πλέον όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του Ν.3064/2002 και αναφέρεται σε ακόλαστες πράξεις ενώπιον προσώπου νεότερου των 15 ετών. Η έννοια της ακόλαστης πράξης είναι ότι προσβάλλει το αίσθημα της αιδούς και την ηθική του προσώπου ενώπιον του οποίου ενεργείται.

Προσβολή της γενετήσιας ελευθερίας των ανηλίκων είναι και η σεξουαλική κακοποίηση τους, όταν δηλαδή καθίστανται θύματα βιασμού ακόμα και στα πλαίσια ενδοοικογενειακής σεξουαλικής βίας, όταν δηλαδή ο δράστης και το ανήλικο θύμα είναι μεταξύ τους συγγενείς.

Άλλη μορφή προσβολής της γενετήσιας ελευθερίας είναι το έγκλημα του αιμομικτικού βιασμού, δηλαδή όταν υφίσταται πατρική αιμομιξία με δράστη τον πατέρα και θύμα την κόρη.

Η **σωματεμπορία** επίσης αποτελεί προσβολή της γενετήσιας ελευθερίας στο βαθμό που το θύμα της σωματεμπορίας εξαναγκάζεται να προσφέρει ερωτικές υπηρεσίες και γίνεται αντικείμενο εκμεταλλεύσεως από τον δράστη. Το εγκληματικό φαινόμενο της εμπορίας και της εκμετάλλευσης των γυναικών συγκροτείται από τα επιμέρους εγκλήματα

⁴ Κ. Γαρδίκας Π.Χρ β, 59, Τούσης-Γεωργίου Π.Κ. Εκδοση β σελ. 667

⁵ ΝοΒ Τόμος, 56, σελ. 422

της διευκόλυνσης ακολασίας άλλων, της μαστροπείας, της εκμετάλλευσης πόρνης και της σωματεμπορίας.

Κατά το άρθρο **348 Π.Κ.** όποιος κατ'επάγγελμα διευκολύνει με οποιονδήποτε τρόπο την ασέλγεια μεταξύ άλλων τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους στην παράγραφο 2 του αυτού άρθρου ορίζεται ότι με φυλάκιση μέχρι τριών ετών και με χρηματική ποινή τιμωρείται όποιος διευκολύνει την ασέλγεια μεταξύ άλλων χρησιμοποιώντας απατηλά μέσα και αν ακόμη δεν ενεργεί κατ'επάγγελμα. Συνήθως το έγκλημα αυτό τελείται μέσω προβολής ροζ αγγελιών σε περιοδικά ευρείας κατανάλωσης, στον ημερήσιο τύπο και προκαλούν το κοινό σε τηλεφωνική επικοινωνία ή επίσκεψη σε «Ινστιτούτα μασάζ».

Για το έγκλημα της **διευκόλυνσης ακολασίας άλλων δια του τύπου** υπάρχουν δικαστικές αποφάσεις στην πλειοψηφία τους αθωωτικές, γεγονός το οποίο αποδεικνύει την ελαστική μεταχείριση των δραστών.

Το έγκλημα της μαστροπείας στοιχειοθετείται με το άρθρο **349 Π.Κ.** Κατά την παράγραφο ένα όποιος για να εξυπηρετήσει ακολασία άλλων προάγει στην πορνεία ή εξωθεί στη διαφθορά ανήλικα πρόσωπα ή υποθάλλει ή διευκολύνει την πορνεία ή τη διαφθορά ανηλίκων τιμωρείται με φυλάκιση εννέα μέχρι τριών ετών και με χρηματική ποινή, αν δεν υπάρχει περίπτωση να τιμωρηθεί για άλλη βαρύτερη αξιόποινη πράξη. Κατά την παρ. 2 η ποινή επιτείνεται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και με χρηματική ποινή, αν το έγκλημα τελεσθηκε: α) εναντίον προσώπου νεότερου από δεκαέξι ετών, β) με απατηλά μέσα, γ) από τον ανιόντα συγγενή εξ αίματος ή εξ αγχιστείας ή από θετό γονέα, σύζυγο, επίτροπο, ή από άλλον στον οποίο έχουν εμπιστευθεί τον ανήλικο για ανατροφή, διδασκαλία, επίβλεψη ή φύλαξη, έστω και προσωρινή και τέλος στην παράγραφο 3 όποιος κατ'επάγγελμα ή από κερδοσκοπία προάγει στην πορνεία γυναίκες τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δεκαοχτώ μηνών και με χρηματική ποινή. Για το έγκλημα της **μαστροπείας** υπάρχουν

δικαστικές αποφάσεις στην πλειοψηφικά καταδικαστικές. Το έγκλημα της **εκμετάλλευσης πόρνης** στοιχειοθετείται με το άρθρο 350 Π.Κ. κατά το οποίο: άντρας που συντηρείται ολικά ή εν μέρει από γυναίκα που ασκεί κατ' επάγγελμα την πορνεία και από την εκμετάλλευση των σχετικών ανήθικων κερδών της τιμωρείται με φυλάκιση.

Εδώ το έγκλημα της γενετήσιας ελευθερίας συνίσταται στο ότι η εκδιδομένη γυναίκα ασκεί το επάγγελμα της πόρνης από λόγους ψυχολογικής εξάρτησης απέναντι στον άνδρα και από οικονομική ανάγκη αλλά και από τον φόβο ότι σε περίπτωση που αρνηθεί να ασκήσει το επάγγελμα της θα υποστεί βάνανυση συμπεριφορά από τον άνδρα.

Επίσης κατά το άρθρο **351 Π.Κ. περί σωματεμπορίας**: κατά την παρ. 1 όποιος για να εξυπηρετήσει την ακολασία άλλων α) προσλαμβάνει η παρασύρει, έστω και με τη συναίνεση της ανήλικη γυναίκα με σκοπό την πορνεία β) με τη βία, με απατηλά μέσα, με απειλές, με επιβολή η κατάχρησης εξουσίας η με κάθε άλλο εξαναγκαστικό μέσο προσλαμβάνει η παρασύρει ενήλικη γυναίκα με σκοπό την πορνεία. γ) με τα προαναφερόμενα μέσα κατακρατεί παρά τη θέληση της σε οίκο ανοχής μια γυναίκα η την εξαναγκάζει να παραδοθεί στην πορνεία τιμωρείται με φυλάκιση ενός μεχρι τριών ετών και με χρηματική ποινή αν δεν συντρέχει περίπτωση βαρύτερης αξιόποινης πράξης. Κατά την δεύτερη παράγραφο: το πιο πάνω όριο φυλάκισης επιτείνεται έως πέντε έτη αν το έγκλημα διέπραξε ένα από τα πρόσωπα του άρθρου 349 παρ 2 στοιχ. γ και τέλος στην 3^η παράγραφο: οι ποινές αυτές επιβάλλονται και αν ακόμη οι κατ' ιδέαν πράξεις που απαρτίζουν τα συστατικά στοιχεία των παραπάνω εγκλημάτων εκτελέστηκαν σε διαφορες επικράτειες.

Η πορνογραφία αποτελεί κατάχρηση του θεμελιώδους δικαιώματος της ελευθερίας έκφρασης και η διακίνηση της προσβάλλει η συντελεί στην προσβολή θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων άλλων ατόμων , δηλ. εν προκειμενω θίγεται η γυναικεία αξιοπρέπεια με την εμφάνιση εικόνων η

πράξεων στις οποίες η γυναίκα χρησιμοποιείται για τη διέγερση της ερωτικής επιθυμίας ενώ ταυτόχρονα αποκομίζονται κέρδη από τη χρήση αυτή εις βάρος του θύματος.

Αναφορικά με τον προαναφερθέντα βιασμό, η αυτεπάγγελτη δίωξη του ασφαλώς είναι ο ορθότερος τρόπος για την αντιμετώπιση του ως φαινόμενου που αφορά το κοινωνικό σύνολο, χωρίς βεβαίως να παραβλεπεται ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η θέληση του θύματος για την δίωξη όταν η δημοσιότητα από αυτή θα έχει ως συνέπεια τον ψυχικό τραυματισμό του. Παλαιότερα με την ΑΠ 981/88⁶ ο Άρειος Πάγος είχε δεχθεί την ευρύτερη δυνατή εκδοχή για το χρονικό όριο της αποδοχής της δήλωσης ψυχικού τραυματισμού υιοθετώντας την άποψη ότι αυτή μπορεί να υποβληθεί και στο ακροατήριο του δευτεροβάθμιου Δικαστηρίου αναγνωρίζοντας έτσι τη δυνατότητα για παύση της ποινικής δίωξης μέχρι του χρονικού σημείου που γινόταν αυτή δεκτή και όταν ίσχυε η κατ' έγκληση δίωξη του βιασμού. Στην Απόφαση του μαλιστα 76/89 ο Άρειος Πάγος αναφέρεται στη δήλωση ψυχικού τραυματισμού χρησιμοποιώντας ρητά τον όρο «Ανάκληση της έγκλησης», ωστόσο με την Απόφαση 520/90⁷ ο Άρειος Πάγος άλλαξε στάση στο συγκεκριμένο θέμα και έκρινε ότι η δήλωση ψυχικού τραυματισμού δεν μπορεί να υποβληθεί ούτε καν στο ακροατήριο του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, σημειώνοντας ότι μπορεί να γίνει δεκτή το αργότερο στο τέλος της διαδικασίας .

Η ρύθμιση του άρθρου **344 Π.Κ.** (αυτεπάγγελτη δίωξη και παράλληλα δήλωση ψυχικού τραυματισμού που την παύει) σχετικοποιεί τους κανόνες της αυτεπάγγελτης δίωξης και την αποτελεσματικότητα του Νόμου στην επίτευξη των αρχικών του στόχων. Είναι ωστόσο σημαντικό ότι με την ερμηνεία αυτή το έγκλημα του βιασμού αποσυνδέεται σαφώς από την κατ' έγκληση δίωξη η οποία καλπτε την αποδοχή του βιασμού ως

⁶ Α.Π. 981/88, ΝοΒ 1988, 1261 Α.Π.

⁷ ΑΠ 520/90 Υπεράσπιση, 1991 σελ. 603

εγκλήματος που κατά κύριο λόγο στιγματίζε τον παθοντα και ταυτόχρονα περιορίζει σημαντικά την οικονομική συναλλαγή σε ένα πολύ προοιμο στάδιο της ποινικής διαδικασίας όταν αυτή εμφανίζεται ακόμα άτολμη. Είναι σαφές ότι έτσι δεν πρόκειται ξαφνικά να αλλάξει από τη μια μέρα στην άλλη η αντιμετώπιση του εγκλήματος του βιασμού και αυτό φάνηκε άλλωστε πολύ ευγλωπα από τον τρόπο με τον οποίο η νομολογία ξεπέρασε στο παρελθόν το γραμμα του Νόμου ταυτίζοντας τη δήλωση ψυχικού τραυματισμού με την ανάκληση της έγκλησης. Θα πρέπει ωστόσο να έχει επίσης γίνει ως τώρα κατανοητό ότι το ενδιαφέρον για την αποφυγή του ψυχικού τραυματισμού του παθοντα δεν συνδεεται με την ατιμωρησία του δράστη. Θα πρέπει να διαμορφωθούν εκείνοι οι κοινωνικοί και νομικοί οροί που θα διασφαλίζουν και την τιμωρία των δραστών και το σεβασμό της προσωπικότητας των θυμάτων. Προς αυτή την κατεύθυνση το αυτεπάγγελτο της δίωξης είναι απλώς ένα πρώτο βήμα⁸.

Επομένως με την αυτεπάγγελτη δίωξη του βιασμού προστατεύεται αναμφίβολα από την πλευρά της Πολιτείας τα θύματα του κατ' εφαρμογήν της Συνταγματικής επιταγής για την προστασία της γενετησίας ελευθερίας.

⁸ Ε. Συμεωνίδου-Καστανίδου, Υπεράσπιση, 1991, σελ. 743

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

1. Προστατευμένο αγαθό Η ιδιωτική ζωή
2. Ιστορική αναδρομή
3. Σύνταγμα και προστασία της γενετήσιας ελευθερίας στο πεδίο της νόμιμης ιδιωτικής ζωής.

Με την ψήφιση του Συντάγματος του 1975 η Ελλάδα, όπου η προσήλωση στο παραδοσιακό πρότυπο κατοχύρωσης των δικαιωμάτων του ανθρώπου που αποτελούσε ιστορικό κανόνα έκανε ένα βήμα θεσμικού εκσυγχρονισμού των σχέσεων κράτους και ατόμου εισάγοντας εκτός από διατάξεις με χαρακτήρα «επικυρωτικό» και διατάξεις με χαρακτήρα «διαθλαστικό», σύμφωνα με μια σύγχρονη αντίληψη των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Το δικαίωμα του ιδιωτικού βίου είναι ένα Συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα του ατόμου. Κάποιες καθορισμένες εκδηλώσεις του ατόμου περιβάλλονται από ένα «χαρακτήρα» ιδιωτικότητας και εκφράζονται υπό μορφή επιθυμίας απομόνωσης.

Υπ' αυτή την έννοια μπορεί να λεχθεί ότι ο ιδιωτικός βίος είναι μια κοινή στους ανθρώπους «τάση προς αποφυγή». Η ιδιωτική ζωή αποτελεί αξία και ιδεώδες της κοινωνίας του Δυτικού κόσμου, είναι δηλ. μια θεμελιώδης φιλελεύθερη αξία. Η έντονη συνείδηση της ατομικότητας του από τον άνθρωπο δεν φαίνεται να υπηρξε ένα αρχέγονο δεδομένο της κοινωνικής ζωής διότι η ομαδική συνείδηση προηγήθηκε της συνείδησης του εγώ.

Στην αρχαία Ελλάδα όπου έχει ήδη συντελεσθεί η πρόσβαση στο

ηθικό στάδιο το ερώτημα αν υπήρχε ιδιωτικός βίος ως δικαίωμα του ατόμου εντάσσεται ευνόητα στο όλο πρόβλημα της ύπαρξης η μη δικαιωμάτων του ανθρώπου δηλαδή στο πρόβλημα αντίληψης των αρχαίων για την προσωπική ελευθερία. Η ιδιωτική ζωή δεν ξέφευγε από την παντοδυναμία του κράτους, πολλές Ελληνικές πόλεις απαγόρευαν στον άνδρα την αγαμία. Η Σπάρτη τιμωρούσε όχι μόνο όσους δεν παντρευόταν αλλά και αυτόν που αργούσε να παντρευτεί. Το κράτος επέβαλλε στην Αθήνα την εργασία, στη Σπάρτη την αργία. Ακόμα ήταν συνηθισμένο να καθορίζεται ο τύπος της ενδυμασίας από τους νόμους κάθε πόλης κλπ.

Οι αρχαίοι δεν γνώριζαν την ελευθερία του ιδιωτικού βίου. Το άτομο ελάχιστα βάραινε απέναντι στην ιερή σχεδόν θεία οντοτητα που ονομάζονταν πατρίδα η κράτος. Ακόμα και ο Αριστοτέλης αγνοώντας τον οφειλόμενο σεβασμό προς την ίδια την ζωή του ατόμου παραγνωρίζει εύλογα και τα δικαιώματα του στην ελευθερία. Η ιδέα μιας ιδιωτικής ζωής απουσιάζει από το έργο του. Χαρακτηριστικό είναι ότι στην αρχαία Ελλάδα τα ονόματα των προδοτών του κράτους καταγραφονταν σε μια πλάκα ώστε να είναι στην κοινή θεα.

Το ότι ο πολίτης διέθετε δικαιώματα στην αρχαία πόλη υπό καθεστώς άμεσης Δημοκρατίας είναι γενικά παραδεκτό. Είναι όμως αμφίβολο αν αυτά τα δικαιώματα μπορούν να αποκληθούν δικαιώματα του ανθρώπου και αυτό γιατί η έννοια άνθρωπος με την σημερινή αντίληψη δεν υπήρχε στην ελληνική αρχαιότητα. Και ναι μεν ο πολίτης, προσκαλείται στην πρακτική άσκηση της πολιτικής αρετής, παρακαλείται σχεδόν υποχρεώνεται να αναλάβει υποχρεώσεις του κράτους δεν είχε όμως ατομικά δικαιώματα. Η αντίληψη της ελευθερίας ήταν σημαντική και σε κάθε περίπτωση το γενικό έκαμπτε το ατομικό.

Για το άτομο το ουσιώδες ήταν τότε η υπόσταση του δικαίου, η πολιτική, το γενικό συμφέρον. Η υποκειμενική ελευθερία που συνιστά

στην κοινωνία μας την αρχή και την ιδιαίτερη μορφή της ελευθερίας δεν θα μπορούσε να εμφανισθεί στην Ελλάδα παρά σαν καταστροφή. Οι Έλληνες δεν είχαν συνείδηση της ατομικότητας τους. Η πατρίδα ήταν για αυτούς μία ανάγκη χωρίς την οποία δεν μπορούσαν να ζήσουν. Ο Πλάτων αρνείται στην Πολιτεία του εκφάνσεις της προσωπικότητας που σήμερα θεωρούνται αυτονόητες εκδηλώσεις της όπως την εξουσία του ανθρώπου στο σώμα του και το δικαίωμα επιλογής συντρόφου, ενώ αφαιρεί τα παιδιά από την γονική επιμέλεια και την αναθέτει στην πολιτεία καταλύοντας με αυτόν τον τρόπο μια από τις προϋποθέσεις του ιδιωτικού βίου, την οικογένεια. Στην κλασσική αρχαιότητα δεν υπήρχε το απόρρητο, αυτό που σήμερα καλείται ιδιωτικός βίος. Το απόρρητο υπάρχει μεν όμως μόνο ως ηθική αξία στην προσωπική σχέση γιατρού και ασθενούς όπως φαίνεται από τον Ιπποκράτειο ορκο, ενώ δεν υπάρχουν προσβολές του ιδιωτικού βίου με την έννοια της αναγκής απόμονωσης και απορρητου. Όταν επομένως ο Επικουρος συνοψίζει το φιλοσοφικό του πιστεύω στην επιταγή «λαθε βίωσας» δηλ. αποχή από τα δημόσια, αυτή την πολιτική συμπεριφορά κατακρίνει ο Πλουτάρχος, αντικρούοντας τον επαινο του «ιδιωτευειν» καταγγέλοντας τις πολιτικά απαράδεκτες συνεπειές της αποχής από τη ζωή της πόλης. Εξαιρεί επίσης τη κοινωνική αναγνώριση ως κίνητρο δράσης ενώ στηλιτεύει τη μυστικότητα ως λογομαλθακότητας και για το σώμα και για το πνεύμα.

Κατά την περίοδο που ακολούθησε την κατάληψη της Ελλάδος από τους Ρωμαίους και σε όλη τη διάρκεια του Μεσαίωνα η έννοια της ελευθερίας ως πολιτικού δικαιώματος συμμετοχής στη διαχείριση των κοινών υποχωρεί με τον στωικό Σενέκα να υποστηρίζει ότι η αποχή από τα κοινά είναι προϊόν ελεύθερης επιλογής γιατί όλα τα πολιτεύματα είναι τόσο διεφθαρμένα ώστε πουθενά δεν έχει θέση ο σοφός.

Αλλά και η προοδευτική εγκατάλειψη του Ρωμαϊκού δικαίου κατά τους μεσαιωνικούς χρόνους και η παραγωγή από τα Βαυαρικά φύλα ενός

δικού τους δικαίου δεν σήμαινε κάτι ευνοϊκότερο για την ανθρώπινη προσωπικότητα και το ιδιωτικό απόρρητο. Στο χώρο της πρακτικής ζωής οι άθλιες συνθήκες διαβίωσης και η στενότητα του χώρου κατοικίας καθιστούν αδύνατη την «ιδιωτικότητα» ενώ στον πολιτικό χώρο η Φεουδαρχική κοινωνία αγνοεί την υποκειμενικότητα. Στην κυρίαρχη θεολογική αντίληψη του Μεσαίωνα η διαφάνεια του ατομικού βίου είναι απόλυτη. «Τίποτα δεν είναι κρυφό στο Θεό». Η συμβολή ωστόσο του Χριστιανισμού στην συνειδητοποίηση της προσωπικής ελευθερίας είναι θεμελιακή στο μέτρο που η καθιέρωση μιας παράλληλης σχέσης των ανθρώπων με την κοσμική εξουσία και με το Θεό τους καθιστά άτομα υπεύθυνα της δικής τους ηθικής αξιότητας.

Η ανάγκη και η δυνατότητα ιδιωτικού βίου εμφανίζεται όταν ένας πολιτισμός έχει προβεί στις βασικές διακρίσεις του «εσωτερικού» και του «εξωτερικού» ανθρώπου. Οπότε ανακύπτουν τα έμφυτα και αναπαλλοτρίωτα δικαιώματα και αυτά που το Κράτος μπορεί να παραχωρεί δηλαδή ο ιδιωτικός και ο δημόσιος βίος. Στη συνέχεια μετά τη Μεσαιωνική κοινωνία χρειάστηκε να διατυπωθεί η θεωρία του Κοινωνικού Συμβολαίου και των φυσικών δικαιωμάτων για να γίνει αισθητή η διάσταση ανάμεσα στο Κράτος και το άτομο όχι όμως και η ανάγκη ιδιωτικού βίου.

Οι έννοιες προσωπικότητα και ιδιωτικός βίος δεν απαντώνται στο λεξιλόγιο των πολιτικών φιλοσοφών του Διαφωτισμού. Ωστόσο μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει η συμβολή του John Locke ο οποίος οριοθετεί τη διακεκριμένη ατομικότητα του καθενός διαστελλοντας το δικαίωμα κοινοκτημοσύνης πάνω στη φύση από το δικαίωμα ιδιοκτησίας του ατόμου πάνω στον εαυτό του. Ο Locke όμως μιλάει για δικαίωμα ιδιοκτησίας του ανθρώπου πάνω στον εαυτό του και όχι για την έννοια της «προσωπικότητας».

Αντιθετά από τον Locke, ο Mill αποδίδει το περιεχόμενο της

προσωπικής ελευθερίας προσδιορίζοντας λειτουργικά τη θέση του ατόμου προς τους τρίτους.

Ο δικαστής Thomas Cooley αποδίδει για το Αμερικανικό Δίκαιο τον ορισμό της ιδιωτικής ζωής: **Ιδιωτικός βίος είναι το δικαίωμα του να μη σε ενοχλούν**. Περαιτέρω η κοινωνική πραγματικότητα στα τέλη του 19^{ου} αιώνα επιβάλλει ώστε το αίτημα του κοινωνικού απορρητού να γίνει κτήμα όλων των ατομικών συνειδησεων στα πλαίσια του ανταγωνισμού που διεπεί τη λειτουργία της βιομηχανικής ελεύθερης κοινωνίας.

Σήμερα φαίνεται αυτονόητο το ότι προσωπικότητα και ιδιοκτησία είναι εντελώς διαφορετικά πράγματα. Το δικαίωμα στην προσωπικότητα ορίζεται στο μέν ιδιωτικό δίκαιο ως **προσωπικό, απολυτό, προσωποπαγές και ως εκ τούτου αμεταβίβαστο και ακληρονομητό** στο δε Δημόσιο Δίκαιο ως **αδεσμευτή φυσική υποσταση δηλ. έλλειψη περιορισμών σε ό,τι αφορά την φυσική, ψυχοσωματική υπαρξη και δράση του ανθρώπου**.

Αντιθέτα το δικαίωμα στην ιδιοκτησία είναι κατεξοχήν **περιουσιακό** άρα **αλλοτριώσιμο** και **δεκτικό** περισσότερων φορέων και υποκειμένων.

Παράλληλα ενώ η ιδιοκτησία συναριθμείται στο Δημόσιο Δίκαιο με τα ατομικά δικαιώματα και προστατεύεται από τα Συντάγματα των Δημοκρατιών «δυτικού τύπου», η προσωπικότητα ως γενικό και θεμελιώδες δικαίωμα δεν κατέχει πάντα τη θέση που της ανήκει στο σύστημα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, είτε προκειται για το ιδιωτικό είτε προκειται για το δημόσιο δίκαιο.

Επανερχόμενοι στην ιστορική αναδρομή οι πρώτες περιπτώσεις όπου με την επικλήση του δικαιώματος ιδιοκτησίας υπολανθανει το δικαίωμα ιδιωτικής ζωής καταγράφονται σε μια σειρά αποφάσεων των Αγγλικών Δικαστηρίων των αρχών του 18^{ου} αιώνα. Προκειται για τις υποθέσεις που αναφέρονται με την ιδιαζουσα προσωπικότητα παλαιού «φωτισμού» η παλαιών «παραθυρών». Προκειται για διαφορές μεταξύ ιδιοκτητών

ομορων ακινητων σχετικα με το δικαιωμα διανοιξης από μερους του ενός παραθυρων που θα παρειχαν θεα προς την ιδιοκτησια του αλλου. Στις περιπτωσεις αυτές ο ιδιοκτητης του υφισταμενου την κατοπτευση ακινητου μετα τη διανοιξη παραθυρων στο ακινητο του γειτονα ανηγειρε με τη σειρα του ένα τοιχο προκειμενου να προστατευθει από **τυχον αδιακριτα γειτονικα βλεμματα.**

Ακολουθοντας παγια πρακτικη τα αγγλικα δικαστηρια υποχρεωναν τον ιδιοκτητη του κατεπτευομενου ακινητου να αφαιρει τον προσθετο τοιχο λογω του ότι παρεμποδιζε τη διοδο του φωτος και του αερα στο κατοπτεύον ακινητο. Υπο την εξης όμως προυποθεση: ότι τα παραθυρα του κατοπτευοντος ακινητου προυπηρχαν του ακινητου χωρου, συνηθως κηπου, προς τον οποιο παρειχαν θεα.

Στις σχετικες αποφάσεις αναγνωριζεται μεν ο ιδιωτικος βιος ως θεμιτο αιτημα, αλλα και όχι ως αυτοτελως προστατευομενο δικαιωμα ειτε κατά το common law ειτε κατά τη equity. Με συνεπεια, η αφαιρεση του προσθετου τοιχου ως **ασφαλιστικού μέτρου, να διατασσεται από τα δικαστηρια** βασει του κεκτημενου δικαιωματος (vested right) του ιδιοκτητου του ακινητου με τα παραθυρα, να απολαμβάνει ακεραιη την ιδιοκτησια του (χωρις την παρεμποδιση της διελευσης του φωτος και του αερα από τον τοιχο του γειτονα). Αλλα και δεν επετραπαν τη διανοιξη νεων παραθυρων - και διεταζαν την αποφραξη τους κατά περιπτωση - με την αιτιολογια ότι παρομοια ενεργεια προκαλουσε διαταραξη της σχεσης ισορροπιας ακινητων. Λυση που εφθανε στην ακροτητα, να απαγορευεται η διανοιξη προσθετων παραθυρων στις πλευρες ακινητων, τα οποια ηδη διεθεταν παραθυρα, εάν ο ιδιοκτητης του ομορου ακινητου ειχε, στο μεταξυ, προλαβει να διαρρυθμισει σε κηπο το χωρο στον οποιο θα παρειχαν θεα τα νεα παραθυρα. Ακροτητες οι οποιες, βεβαια, δεν μπορούν να αποφευχθουν, όταν η δικαστικη πράξη αρνείται να αναγνωρισει και κατονομασει καταστασεις που δεν προβλεπει το υφισταμενο δικαιο.

Ανασταλτικά για την αναγνώριση της προσωπικότητας και του ιδιωτικού βίου ως προστατευτών από το δικαίωμα αγαθών λειτουργήσε και η έννοια της **πνευματικής ιδιοκτησίας**, στην νομολογία τόσο των ευρωπαϊκών όσο και του αγγλοσαξωνικού δικαίου. Σε σχετική υπόθεση η χωρίς άδεια δημοσίευση προσωπικών επιστολών θεωρήθηκε από το δικαστή **προσβολή ενός ειδικού δικαιώματος κυριότητας** του συντάκτη των επιστολών πάνω στις σκεψεις και τους λόγους του ανεξαρτήτως από τη φιλολογική αξία του κειμένου.

Το σημείο όμως καμπής σημειώνεται με την απόφαση Prince Albert v. Strange, που επηρέασε αποφασιστικά την αμερικανική και γερμανική θεωρία, απόφαση στην οποία εναγόντες ήταν η Βασίλισσα Βικτώρια και ο σύζυγος της Αλβέρτος. Το πραγματικό της υποθέσεως είχε ως εξής: κατά τη διάρκεια των ωρών αναψυχής, το βασιλικό ζευγος συνηθίζε να επιδίδεται σε σκιτσογραφία και ιχνογραφία, και κάποτε ζήτησε από έναν τυπογραφο να τυπώσει τα έργα τους σε τόμο για την ιδιωτική τους συλλογή. Ο τελευταίος όμως, παραβαινοντας τη συμφωνία, ετοιμάζε εκθέση αντιγραφών των έργων και εκτύπωση και κυκλοφορία τους εμπορικό. Όταν οι προθέσεις του έγιναν αντιληπτες, το δικαστήριο, μετά από αίτηση του Αλβέρτου, απαγορεύσε και τη μεν και τις δε, με το σκεπτικό ότι οι πράξεις του τυπογραφου στοιχειοθετούσαν τόσο **την προσβολή ενός δικαιώματος ιδιοκτησίας** του βασιλικού ζευγους πάνω στα έργα τους όσο και η παραβίαση της **αρχής pacta sunt servanda** και πάνω σε αυτά τα σημεία στηριχθηκε το διατακτικό της αποφάσεως. Εκείνο που έχει ωστόσο σημασία είναι ότι η απόφαση αυτή αναφέρεται για πρώτη φορά στο δικαίωμα βίου ως δεκτικό δικαστικής προστασίας. Ενώ όμως η δικαστική πρακτική παρέμεινε αναποφασιστή μπροστά στο κενό δικαίου, η θεωρία τόσο στη Γερμανία όσο και στις Η.Π.Α και σε μικρότερο βαθμό στη Γαλλία, ανέλαβε να διαμορφώσει το περιεχόμενο μιας νέας κατηγορίας δικαιωμάτων που θεωρήθηκε ότι αποτελούν εκφάνσεις της

προσωπικότητας του άλλου. Έτσι ο ιδιωτικός βίος δεν αντιμετωπίστηκε ως αυτοτελές δικαίωμα αλλά ως συνιστώσα του γενικότερου δικαιώματος της προσωπικότητας. Αυτά στη γερμανική θεωρία γιατί στην αμερικανική θεωρία και πράξη το σημείο εκκίνησης υπηρξε η προστασία του ιδιωτικού βίου από τη γνώση τρίτων και μόνο αργότερα η έννοια διευρύνθηκε από τη νομολογία σε βαθμό που να περιλαβεί πολλές από τις εκφάνσεις της προσωπικότητας όπως την έννοια το γερμανικό δικαίο. Με τους όρους «ιδιωτική ζωή η ιδιωτικός βίος» αποδίδονται όροι του γερμανικού, αγγλικού και αμερικανικού δικαίου.

Στην ελληνική πρακτική θεωρία γίνεται χρήση και άλλων συναφών όρων όπως «σφαίρα απορρητού η ιδιωτική σφαίρα». **Απορρητό είναι η από το Νομό μυστικότητα.** Η ιδιωτική ζωή δηλ. η ιδιωτική σφαίρα εμφανίζει ιδιαίτερες δυσκολίες προσδιορισμού. Όμως ο προσδιορισμός της έχει ιδιαίτερη νομική προστασία ακριβώς λόγω της ιδιαίτερης συνταγματικής προστασίας της. Με τον όρο «ιδιωτική ζωή» νοείται καταρχήν μια «μερικότερη περιοχή» της ολης ζωής του ανθρώπου. Στο άρθρο 9 παρ 1 Σ όπως και στο άρθρο 5 παρ 1 Σ ο όρος «ζωή», δεν χρησιμοποιείται με την βιολογική έννοια όπως στο άρθρο 5 παρ. 2 Σ. Προστατευθόμενο, δηλ. έννομο αγαθό δεν είναι η ζωή ως βιολογικό αγαθό, αλλά η ζωή ως κοινωνικό αγαθό δηλ ως μερικότερος χώρος, ως βιοτική.

Η ζωή ως ευρύτερο κοινωνικό αγαθό έγινε αντιληπτή με δύο έννοιες, τυπική και ουσιαστική η λειτουργική. Ως έννομο κοινωνικό αγαθό η ιδιωτική ζωή προστατεύεται και με την τυπική και με την ουσιαστική της έννοια και ως βιοτική περιοχή και ως σύνολο ανθρωπίνων ενεργειών.

Με την τυπική έννοια ο όρος ζωή έχει κυρίως γεωγραφική διασταση. Σημαινει κατά κυριολεξία κάποια μερικότερη περιοχή του ανθρωπίνου βίου.

Με την έννοια αυτή γίνεται λόγος για κοινωνική, πολιτική και

οικονομική ζωή αλλά και για ιδιωτική και οικογενειακή ζωή.

Με την λειτουργική έννοια του όρου «ζωή» είναι σύνολο ανθρωπίνων ενεργειών. Με τη λειτουργική αυτή έννοια ιδιωτική ζωή είναι το σύνολο των ενεργειών του ανθρώπου που αναφέρονται στο άτομο του όπως επίσης σε πρόσωπα του στενού περιβάλλοντος του ή σε θέματα δικής του επιλογής. Η ευρύτερη αυτή ιδιωτική ζωή του ανθρώπου διακρίνεται σε φανερή, μυστική και απορρητή. Το Σύνταγμα μας προστατεύει όχι μόνο τη μυστική αλλά και την φανερή ιδιωτική ζωή.

Φανερή είναι η ιδιωτική ζωή που δεν αποκρύπτεται από τους άλλους . Η φανερή ιδιωτική ζωή μπορεί να διεξάγεται δημοσία δεν είναι όμως δημοσία ζωή. Αντιθέτα μυστική είναι ιδιωτική ζωή που διεξάγεται σε χώρους και με τρόπους που επιδιώκουν την αποκρυψη από τους άλλους . Η μυστική ζωή δεν ταυτίζεται με την απορρητή ζωή. Απορρητή είναι η προστατευόμενη από το Νομό μυστική ζωή. Υπάρχει όμως και μυστική ζωή που δεν προστατεύεται. Με άλλα λόγια δεν προστατεύεται οπωσδήποτε κάθε μυστική ζωή. Αντιθέτα υπάρχουν πολλές πτυχές της μυστικής ζωής που δεν προστατεύονται, δηλ. δεν συνιστούν απορρητό.

Η ιδιωτική ζωή διακρίνεται σε ατομική και οικογενειακή. Η ατομική ζωή αναφέρεται αποκλειστικά και μόνο στο υποκείμενο του δικαιώματος⁹, συγκεκριμένα:

α) η ιδιωτική ζωή περιλαμβάνει τις συνήθειες και τις ιδιαιτερότητες του ατόμου, δηλ. γνωρίσματα του χαρακτήρα του, προτιμήσεις και επιθυμίες αλλά και πληροφορίες για το παρελθόν του. Η προστασία της ιδιωτικής ζωής συναντάται και συνδέεται με την προστασία της προσωπικότητας

β) η ιδιωτική ζωή αναφέρεται επίσης στις σχέσεις του ατόμου με το οικογενειακό του περιβάλλον

γ) η σεξουαλική ζωή αποτελεί χαρακτηριστική και μερικότερη

⁹ Δημητρόπουλος Α. Σύνταγματικά Δικαιώματα Ειδικό Μέρος σελ. 153

περιοχή της ιδιωτικής ζωής του ανθρώπου. Ως μερικότερη μορφή της ιδιωτικής ζωής προστατεύεται από το Σύνταγμα. Ειδικότερα η σεξουαλική ελευθερία προστατεύεται με το άρθρο 9,1 εδ.β. Η ασελγεία επί ανηλικού ή ο βιασμός δεν αποτελούν πράξη προστατευόμενη από το Σύνταγμα. Το Σύνταγμα προστατεύει την **σεξουαλική ελευθερία** ως ελευθερία επιλογής του ερωτικού συντρόφου, απαγορεύει όμως την επιλογή ανηλικού ως ερωτικού συντρόφου. Η ερωτική πράξη μεταξύ ενηλίκων προστατεύεται. Όχι όμως και αυτή μεταξύ ανηλικού και ανηλικού. Ζήτημα γεννάται, όταν προκύπτει για σεξουαλική πράξη μεταξύ ενηλίκων η οποία καταρχήν προστατεύεται ως υπαγομένη στην ιδιωτική ζωή, πλην όμως αντίκειται σε άλλες διατάξεις του Συνταγματος, π.χ. η σεξουαλική συνάντηση ενηλίκων από τους οποίους ο ένας ή και οι δύο είναι νυμφευμένοι καλύπτεται από την ιδιωτική ζωή, πλην όμως έρχεται σε αντίθεση με τον θεσμό του γάμου.

Η προστασία της ιδιωτικής ζωής του καθενός συνδέεται άμεσα και με την διαφύλαξη των προσωπικών του δεδομένων κάθε είδους και ιδίως αυτών που μπορούν να χαρακτηρισθούν ως ευαίσθητα.

Προσωπικό δεδομένο είναι κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο. Από τον παραπάνω ορισμό προκύπτει ότι:

Η έννοια του προσωπικού δεδομένου είναι ευρύτατη. Ως προσωπικό δεδομένο νοείται οποιαδήποτε πληροφορία για κάποιο πρόσωπο, από την πιο «ανώδυνη» π.χ. ονοματεπώνυμο μέχρι την πιο «ευαίσθητη» π.χ. ερωτικές ιδιαιτερότητες.

Βασικό στοιχείο του προσωπικού δεδομένου είναι η σύνδεση του με συγκεκριμένο, έτσι ώστε να προκύπτει η ταυτότητα του τελευταίου είτε άμεσα (με αναφορά στο όνομα του) είτε έμμεσα (με τη «φωτογράφηση του»). Αυτό σημαίνει ότι μέχρι μια πληροφορία να συνδεθεί με συγκεκριμένο πρόσωπο δεν αποτελεί προσωπικό δεδομένο. Επίσης όταν ένα προσωπικό δεδομένο αποσυνδεθεί από το πρόσωπο το οποίο αφορά,

παυει να είναι προσωπικο δεδομενο. Στο πνευμα αυτό δεν λογιζονται ως προσωπικα δεδομενα τα στατιστικης φυσεως συγκεκριμενωτικα στοιχεια, απο τα οποια δεν μπορουν πλεον να προσδιορισθουν τα υποκειμενα των δεδομενων.

Ένα άλλο βασικο στοιχειο του προσωπικου δεδομενου, οπως προστατευεται με την ισχυουσα νομοθεσια, είναι οτι αυτό αποτελει πληροφορια για καποιο φυσικο προσωπο, για συγκεκριμενο δηλ. ανθρωπο και όχι για νομικο προσωπο (π.χ. για εταιρειες,σωματεια κλπ).

Τα προσωπικα δεδομενα ηδη από το ετος 1997 σε νομοθετικο επιπεδο εχει θεσπισθει ο Νομος 2472/1997 (όπως τροποποιηθηκε και συμπληρωθηκε από τους Νομους 2623 /1998, 2703/1999, 2721/1999, 2819/2000, 2915/2001, 3051/2002, 3068/2002, 3090/2002, 3156/ 2003 και 3471/2006).

Ο νομοθετης ξεκινοντας από την κοινή πλέον πεποιθηση οτι η πληροφορικη τεχνολογια είναι βασικος μοχλος της οικονομικης και κοινωνικης αναπτυξης, επιχειρει να θεσει ορους και ορια στην επεξεργασια προσωπικων δεδομενων, η οποια στις μερες μας εχει λαβει ασυλληπτες διαστασεις με τη χρήση της συγχρονης ψηφιακης τεχνολογιας που πολλαπλασιαζει, διαπλεκει και διαχειει την πληροφορια με ιλιγγιωδεις ρυθμους. Στην κατευθυνση αυτή ο νομοθετης προχωρησε στη θεσπιση εξειδικευμενων κανονων οι οποιοι επιχειρουν να διασφαλισουν την ορθολογικη χρηση της πληροφορικης και να συγκερασουν τις αναποφευκτες συγκρουσεις αναμεσα σε ανθρωπινα δικαιωματα όπως αυτά της οικονομικης ελευθεριας της ιδιωτικοτητας και της πληροφορησης.

Ο Ελληνας νομοθετης θεσπιζοντας ειδικους προστατευτικους κανονες για την επεξεργασια των προσωπικων δεδομενων δεσμευεται από τις διαταξεις πρωτα απ' όλα του αρθρου 9 Α του Συνταγματος μας όπως αυτό προστεθηκε κατά την Αναθεωρηση του 2001 και συμφωνα με το οποιο **«καθενας εχει δικαιομα προστασιας από τη συλλογη, επεξεργασια και**

χρηση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα των προσωπικών του δεδομένων όπως ο Νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη Αρχή που συγκροτείται και λειτουργεί όπως Νόμος ορίζει». Η παραπάνω υποχρέωση του κοινού νομοθέτη είναι συνέπεια των άρθρων 9, 2 παρ 1, 5 παρ 1 Σ τα οποία αναγουν την προστασία της αξίας του ανθρώπου σε πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας, προστατεύουν την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας του και διασφαλίζουν την ιδιωτική και την οικογενειακή του ζωή, καθώς και το απορρητό των επικοινωνιών του.

Περαιτέρω, με τις ρυθμίσεις αυτές, ο κοινός νομοθέτης συμμορφώνεται και προς τις υποχρεώσεις της χώρας εναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης¹⁰.

Το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, σε επίπεδο κοινού νομοθέτη, συντίθεται από τη προστατευτική νομοθεσία (Ν. 2472/1997, όπως ισχύει σήμερα), τη συμπληρωματική ειδική νομοθεσία, η οποία αφορά την προστασία των προσωπικών δεδομένων στο χώρο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (Ν. 3471/2006) και τη γενική ρύθμιση για **την προστασία της προσωπικότητας** (αστική, ποινική και ειδικών αστικών νομών), η οποία αποτελούσε για πολύ χρόνο **το αποκλειστικό νομικό οπλοστάσιο σε περίπτωση προσβολής των προσωπικών δεδομένων**. Αυτό το σύνολο νομικών ρυθμίσεων ερμηνεύεται, εξειδικεύεται και εφαρμόζεται με τις αποφάσεις των ελληνικών δικαστηρίων και με τις πράξεις της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.

Τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα αφορούν τις πολιτικές, θρησκευτικές, φιλοσοφικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε ενώσεις, σωματεία κλπ., την υγεία, την ερωτική ζωή και τις ποινικές διώξεις και καταδικές.

Η ανεξάρτητη διοικητική Αρχή με αντικείμενο την προστασία των

¹⁰ Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου Ε. Προσωπικά Δεδομένα Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Κομοτηνή 2007

προσωπικών δεδομένων κατοχυρώνεται και συνταγματικά στο άρθρο 9 α Σ σε συνδ. με το άρθρο 101Α Σ.

Η ρητή συνταγματική κατοχύρωση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων ή αλλιώς πληροφοριακή αυτοδιαθεση του ατόμου, δεν εξαντλεί ωστόσο τη σχετική προβληματική. Πρωτίστως, ανακύπτει το ερώτημα της συγκρούσης της προστασίας των προσωπικών δεδομένων με άλλα συνταγματικά έννομα αγαθά και ατομικά δικαιώματα, όπως π.χ. την ελευθεροτυπία ή την ελευθερία της έρευνας και της επιστήμης.

Βεβαίως η προστασία των προσωπικών δεδομένων έχει ως όριο το ότι δια της προστασίας αυτών δεν πρέπει να καλύπτονται παράνομες πράξεις που προκαλούν το κοινό αίσθημα π.χ. ένας παιδεραστής ο οποίος διαπράπει το απεχθές και κοινωνικά αποδοκιμαστέο εγκλημα της σεξουαλικής κατά ανηλικών δεν μπορεί και είναι παραδεκτό από κάθε πλευρά (νομική και ηθική) να επικαλεσθεί την συνταγματική προστασία του ως προς τα προσωπικά του δεδομένα αλλά η περίπτωση του πρέπει να δημοσιοποιείται ώστε να αποφεύγονται στο μέλλον παρομοίες περιπτώσεις που θίγουν βανάυσα την γενετήσια ελευθερία της ευαίσθητης κοινωνικής ομάδας των ανηλικών, η οποία πρέπει να τυχαίνει της μεγαλύτερης και αποτελεσματικότερης προστασίας από την έννομη τάξη.

Το δικαίωμα στον ιδιωτικό βίο έχει καταρχήν αμυντική διασταση. Η αμυντική ενέργεια του δικαιώματος στρέφεται κατά παντός, (*erga omnes*).

Η απόλυτη *erga omnes* ενέργεια της αρχής του απαραβίαστου της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής προκύπτει από το άρθρο 25 παρ 1 εδ γ Σ αλλά και από την ίδια την λεκτική διατύπωση της διατάξης. Ο φορέας του δικαιώματος προστατεύεται εναντίον όχι μόνο της κρατικής αλλά και της ιδιωτικής εξουσίας. Ο προερχόμενος από την ιδιωτική εξουσία κίνδυνος παρακολούθησης και κατασκοπείας της ιδιωτικής ζωής των ανθρώπων είναι σήμερα πολύ μεγαλύτερος από τον προερχόμενο από την κρατική εξουσία. Αυτό οφείλεται αφενός μεν στη δημοκρατικοποίηση και τον

ελεγχό του κρατους, αφετερου στη διαδοση της συγχρονης τεχνολογιας που παρεχει ευκολα προσφορα μεσα για την παρακολουθηση. Φορεας του αμυντικου δικαιωματος στον ιδιωτικο βιο είναι κάθε φυσικο προσωπο. Μια άλλη διασταση (του δικαιωματος αυτου) είναι το προστατευτικο δικαιομα συμφωνα με το οποιο το κρατος υποχρεουται όχι μονο να μη παραβιαζει το ιδιο, αλλα να φροντιζει για το απαραβιαστο, να προστατευει δηλ. την ιδιωτικη ζωη και από απειλες αλλων.

Κατά την τριτη διασταση προκειται για διασφαλιστικο δικαιομα που αφορα την γενικη και την ειδικη σχεση. Η γενικη σχεση αποτελει μια γενικη οριοθετηση, ένα πλαισιο προστασιας όπως οριζεται με το αρθρο 9 παρ 1 εδ β Σ με το οποιο προστατευεται ο,τι καταρχην αποτελει ιδιωτικη ζωη, δηλ ενεργειες και καταστασεις υπαγομενες στο εννοιολογικο περιεχόμενο της ιδιωτικης ζωής. Αντίθετα δεν υπαγονται στη συγκεκριμενη συνταγματικη προστασια ανθρωπινες ενεργειες που καιτοι εκδηλωνονται σε ιδιωτικο και οικογενειακο πλαισιο, εν τουτοις δεν συνιστουν «ιδιωτικη ζωη». Το απαραβιαστο της ιδιωτικης ζωης αποτελει κανονα εντασσομενο στο συνολο της εννομης ταξης. Τα προερχομενα από την αντικειμενικη αυτή αρχη συνταγματικα δικαιωματα υποκεινται στις γενικες οριοθετησεις που οριζει το Σύνταγμα (αρθρο 5 παρ 1 και 25 Σ) .

Όσον αφορα τώρα τις ειδικες σχεσεις υπαρχουν ρητα προβλεπομενοι περιορισμοι σε σχεση με την προστασια της ιδιωτικης ζωης και μη ρητοι περιορισμοι οπου αναζητειται η αιτιωδης συνάφεια αναμεσα σε διαταξεις που ρυθμιζουν σχεσεις και στην παραβιαση της ιδιωτικης ζωης όπως π.χ. η προσθηκη σε μια μισθωτικη συμβαση της διαταξης που προβλεπει στο μισθωτη να δεχεται επισκεψεις στο μισθιο και η οποια είναι αντισυνταγματικη διοτι μετατρεπει την συμβαση μισθωσης σε μεσο προσδιορισμου και περιορισμου της ιδιωτικης ζωης του μισθωτη¹¹.

Στο ελληνικο δικαιο υφίσταται το δικαιομα επι του ονοματος και της

¹¹ Α Δημητρόπουλος Σύνταγματικό Δίκαιο Ειδικό Μέρος σελ. 156

εικόνας. Υπάρχει μια αποψη κατά την οποία ο δραστής (παιδοφίλος η βιαστής) μπορεί να επικαλεσθεί τα δικαιώματα αυτά όταν δημοσιεύονται από τον Τύπο το όνομα του και η φωτογραφία του.

Όμως κατ' άλλη ορθή αποψη, ο δραστής που έχει τελέσει εγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας δεν μπορεί να επικαλεσθεί τα δικαιώματα επί του ονόματος και της ίδιας εικόνας, διότι τα τελευταία αφορούν συννομες πράξεις και όχι παρανομες όπως η τελεση του εγκλήματος γενετήσιας ελευθερίας. Το Σύνταγμα θεσπίζει **δικαιώματα και θεσμούς** και σε καμία περίπτωση δεν προστατεύει τον δραστή ο οποίος παραβίασε τα κατοχυρωμένα από το Σύνταγμα δικαιώματα του θυμάτος. **Πρέπει να υποχωρεί το δικαίωμα του ονόματος και της ίδιας εικόνας εναντι του δικαιώματος της προστασίας της γενετήσιας ελευθερίας των θυμάτων,διότι κατά την σταθμίση των δυο προστατευομένων εσωμών αγαθών (ονομα του δραστή και γενετήσια ελευθερία θυμάτων) πρέπει να υπερτερεί χαριν του γενικότερου κοινωνικού συμφεροντος η προστασία της γενετήσιας ελευθερίας των θυμάτων.**

Κατά το γερμανικό δίκαιο δεν υφίστανται τα δικαιώματα επί του ονόματος και της ίδιας εικόνας, γι' αυτό και επί εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας δημοσιοποιούνται το όνομα και η φωτογραφία του δράστη. Ομοίως και κατά το Βελγικό Δίκαιο δημοσιοποιούνται τα ονόματα και οι φωτογραφίες των δραστήων με τρανταχτό και πρόσφατο παράδειγμα του πατέρα - τέρατος στο Βέλγιο ο οποίος βίαζε την κόρη του, αποκτούσε τέκνα μαζί της και στερούσε την ελευθερία της. Η περίπτωση του δημοσιεύθηκε εκτενώς στον Τύπο.

¹²Στην Ελλάδα υπήρξε περίπτωση παιδεραστή τραγουδιστή, ο οποίος εκμεταλλευόμενος τη φήμη του, παρέσυρε στο διαμέρισμά του ανήλικες θαυμάστριές του και ασελγούσε εις βάρος τους. Ο πατέρας μιας από αυτές παρακολούθησε την κόρη του και με βιντεοκάμαρα κατέγραψε τις παράνομες

¹² Α. Δημητρόπουλος Εφαρμογές Συνταγματικού Δικαίου σελ. 24

πράξεις του τραγουδιστή. Όταν η υπόθεση έφτασε στο ακροατήριο και προσκομίσθηκε η κασσέτα από τον μηνυτή πατέρα, ο τραγουδιστής ισχυρίσθηκε ότι δεν πρέπει να ληφθεί υπόψιν η βιντεοκασσέτα ως αποδεικτικό μέσο, σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ 3 Σ., διότι αποκτήθηκε κατά παραβίαση της ιδιωτικής ζωής του που προστατεύεται από το άρθρο 9 Σ. Ο υπερασπιστικός αυτός ισχυρισμός του τραγουδιστή δεν είναι ορθός και η βιντεοκασσέτα πρέπει να ληφθεί υπόψιν ως νόμιμο αποδεικτικό μέσο, διότι ως προστατευόμενο αγαθό κατά το Σύνταγμα είναι η νόμιμη ιδιωτική ζωή, η δε ασέλγεια εις βάρος ανηλίκου δεν συνιστά ιδιωτική ζωή. Ο Συντακτικός νομοθέτης προστατεύοντας την ιδιωτική ζωή δεν επιδιώκει την συγκάλυψη παρανόμων ενεργειών όπως είναι οι ασελγείς πράξεις εις βάρος ανηλίκων. Επομένως η ασέλγεια εις βάρος ανηλίκου **δεν εμπίπτει στο εννοιολογικό περιεχόμενο του δικαιώματος της ιδιωτικής ζωής και κατά συνέπεια δεν προστατεύεται από το άρθρο 9 του Σ.** Άρα η βιντεοκασσέτα που αποκτήθηκε μέσω της μαγνητοσκόπησης είναι νόμιμο αποδεικτικό μέσο εφόσον με αυτή αποκαλύφθηκε η παράνομη δράση του τραγουδιστή και παρεμποδίστηκε στη συνέχεια η συνέχιση αυτής της δράσης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Στο ερώτημα λοιπόν εάν η μαγνητοσκόπηση της εγκληματικής πράξης της ασέλγειας εις βάρος ανηλίκου δηλ. η παρεμποδιζόμενη δράση (ελάσσων πρόταση του συλλογισμού) μπορεί να υπαχθεί στο παρεμποδιζόμενο δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής (μείζων πρόταση του συλλογισμού) η απάντηση είναι **αρνητική** διότι προστατευόμενο αγαθό κατά το άρθρο 9 του Σ είναι **η νόμιμη ιδιωτική ζωή**, η δε παρεμπόδιση της ασέλγειας εις βάρος ανηλίκου συνιστά απλή επιβάρυνση της δράσης και όχι περιορισμό του δικαιώματος της ιδιωτικής ζωής του δράστη.

Συνεπώς δεν υφίσταται **αιτιώδης συνάφεια** μεταξύ της μαγνητοσκόπησης της ασέλγειας εις βάρος ανηλίκου και του περιορισμού της ιδιωτικής ζωής του δράστη.

Τα όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω για την προστασία του δικαιώματος της ιδιωτικής ζωής αφορούν γενικότερα τις νόμιμες πράξεις που συντελούνται στα πλαίσια της ζωής αυτής και όχι ασφαλώς τις εγκληματικές πράξεις οπότε και δεν εφαρμόζεται το άρθρο 9 Σ.

Το Σύνταγμά μας προστατεύει την ιδιωτική ζωή ως έκφραση της προσωπικότητας των ατόμων όταν αυτή κινείται εντός των ορίων του Νόμου και όχι πέραν αυτού.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με το Σύνταγμα του 1975 ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτέλεσε κατευθυντήρια αρχή που διαπνέει όλο το Συνταγματικό Κείμενο.

Αυτή η γενική και θεμελιώδης αρχή εξατομικεύεται με την έννοια των Ατομικών Δικαιωμάτων, που τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους το οποίο δια των οργάνων του οφείλει να τα διασφαλίζει.

Περαιτέρω το δικαίωμα στην προσωπικότητα, ειδικότερη έκφανση των Ατομικών Δικαιωμάτων, αναπτύσσεται με την έκφραση της γενετήσιας ελευθερίας η οποία τυγχάνει ευρείας προστασίας και στο χώρο του Ποινικού μας Δικαίου.

Η γενετήσια ελευθερία ενταγμένη στην ιδιωτική ζωή ή την ιδιωτική σφαίρα του κάθε ατόμου προστατεύεται συνταγματικώς όταν εκδηλώνεται με νόμιμες πράξεις και όχι με εγκληματικές, οπότε αυτό που προέχει είναι η αυστηρή ποινική τους αντιμετώπιση.

SUMMARY

With the Constitution of 1975, the respect and the protection of human values was the guideline that is expressed by the whole Constitutional text. This general and fundamental principle is individualised by the sense of human Rights that are guaranteed by the State which by its turn should reassure them with the help of its executors.

Furthemore, the right for personality a special expression of human rights is being developed with the sense of genetic (sexual) freedom that is widely protected in the section of Criminal Law.

The sexual freedom being entangled in private life of in the private sphere of individual is constitutionally protected when it is appeared via legal actions and not via criminal ones, whereas what counts is their severe legal confrontation

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αλεξανδροπούλου - Αιγυπτιάδου Ε. Προσωπικά Δεδομένα εκδ. Σάκκουλα 07
Γαρδίκας Π.Χρ β. Τούσης - Γεωργίου έκδοση β.
Δημητρόπουλος Α. Συνταγματικό Δίκαιο Ειδικό Μέρος
Δημητρόπουλος Α. Εφαρμογές Συνταγματικού Δικαίου
Μαγκάκης Γ. Α. Ποινικό Δίκαιο Τεύχος 1ο, εκδ. Παπαζήση
Μάνεσης Αρ. Συνταγματικό Δίκαιο 1980 ι Ι
Μάνεσης Αρ. Συνταγματικά Δικαιώματα α' ατομικές ελευθερίες
Μαυριάς Το δικαίωμα του Ιδιωτικού Βίου 1982
Συμεωνίδου –Καστανίδου, Υπεράσπιση 1991
Τσιγκρής Α. Βιασμος το αθέατο έγκλημα εκδ.Σάκκουλα 1996

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

- Α . Π . 981/88 ΝοΒ 1988 ι 1261
Α . Π . 520/90 Υπεράσπιση, 1991 σελ. 603
Α. Π . 76/89 (Συμβ.) Ποιν. Χρ. 1989, 715

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

- Α . Κ . : Αστικός κώδικας
Α . Π. Αρειος Παγος ΝοΒ: Νομικό Βήμα
Π. Κ. : Ποινικός Κώδικας
Ποιν . Χρ. : Ποινικά Χρονικά

Σ : Σύνταγμα